

**DO IV. SJEZDU OS KOVO
ZBÝVÁ JEN 28 TÝDŮ**

Čtete v čísle

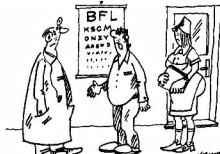
- Názor do redakční ankety - str. 2
- Křížovka - str. 4

PŘÍLOHA - STR. 1 AŽ IV:

- Metodický pokyn pro uplatnění částky zaplacených odborových příspěvků jako odečitatelné položky od základu daně z příjmu
- Na pomoc kolektivnímu vyjednávání pro rok 2005 (XII.)

Základní kámen továrny CONTA byl v Podbořanech položen 7. listopadu 2000

Doktore, potřebuji prýšky, po kterých bych zapomněl, co všechno nám vládá před volbama naslibovala...

SNĚM ČMOKS ODMÍTĚL, MINISTERSKÝ NAVŘEL ZÁKONÍK PRÁCE

Za nepřijatelný označil Sněm Českomoravské konfederace odborových svazů pracovní návrh nového zákoníku práce z dílny Ministerstva práce a sociálních věcí ČR. Podle přesvědčení odborářů totiž oslabuje postavení zaměstnanců a odborů. Sněm na svém zasedání 30. listopadu v Praze vyzval k dalšímu jednání o podobě zákoníku práce, a pokud nebude možné dosáhnout přijatelného řešení, navrhli raději nový koncept stáhnout. Stalo se tak na návrh místopředsedy Odborového svazu KOVO Josefa Středuly.

Odborům se mj. nelíbí, že by nový zákoník práce poskytl zaměstnavateli možnost dávat výpovědi bez uvedených důvodů, byť by jí muselo doprovázet odchodné stanovené délkou pracovního poměru. V návrhu se dále objevuje prodloužení zkušební doby po nástupu do zaměstnání z jednoho měsíce na dva. Snad největší rozpaky vzbuzuje zavedení systému kont pracovní doby, který by umožňoval za určitých okolností až šestnáctihodinovou pracovní dobu, a vyhodnocoval by se vždy až po roce. Zákoník by také zhoršoval postavení odborových organizací, jejichž práva jakožto zástupců zaměstnanců by nešlo smluvně rozšířit, protože by byla

(Pokračování na str. 3)

CONTA: ITALSKÉ ODBORY VZOREM Italští zaměstnavatel v Podbořanech není nadšen

Třebaže dřívější okres Louny nepatří k tzv. podkrušňohorským pánevím oblastem a nebyl v uplynulých 15 letech bezprostředně postižen útlumem těžby hnědého uhlí, trvale figuruje v první desíce okresů s nejvyšší nezaměstnaností. Proto se také Lounsko ocitlo na seznamu regionů, kde se začaly přednostně s přispěním státu budovat průmyslové zóny pro eventuelní zahraniční investory. Jedna z takových zón vznikla i na okraji Podbořan u Zátce.

Italská firma na výrobu chladniček CONTA začala budovat svůj filiální závod s příchozem podzimem roku 2000 a v roce 2001 již přijala první padesátku zaměstnanců na dělnické profese, kteří byli následně vysláni na měsíční zaškolení do mateřské italské firmy. Po jejich návratu do Podbořan se - opět na podzim - postupně rozjela výroba.

Raketový start na zelené louce

Místopředseda ZO OS KOVO Jiří Pavlík vzpomíná na začátky výroby italských chladniček v Podbořanech s respektem: „Nejdříve se tu začaly budovat výrobní haly a zařizovat nejmodernejším vybavením, aby se mohlo dosáhnout vysoké produktivity práce. V současné době se pokračuje v rozšiřování areálu o další sklady pro výrobní komponenty i hotové výrobky před expedicí. Po zapracování první padesátky lidí, kteří se školili v Itálii, byli přijati do stavu další pracovníci, takže dnes je nás tu celkově na 300 kmenových pracovníků z Podbořan a okolí a dalších 150 brigádníků ze Slovenska. Tento počet je ale rozdělen rovnoměrně do dvou směn.“

Do Podbořan se dovážejí výrobní komponenty z různých stran. Například plechy a další technické součásti z Itálie, plasty z Nýrska a polyester ze severu Čech. V továrně se vysekávají jednotlivé díly, tvarují vany, dveře, plasty, vše se montuje a vybavuje mrazirenskou technikou a pak následuje i nezbytné křižení v lakovně. Pracuje se podle italské technologie a výrobní linku opouští denně 2000 chladniček špičkové kvality, které okamžitě směřují takřka do celé Evropy a jen minimum zůstává v ČR.

Zatím stojí v čele podbořanské filiálky italský ředitel Cova Massimo, zatímco ostatní management již tvoří Češi. Z mateřské firmy do Podbořan přijíždějí na kontroly pravidelně kvalifikáři a provozní technici. Předpokládá se však, že postupem času přejde řízení firmy do rukou českého vedení.

V Itálii se lidem otevřely oči

Místopředseda Pavlík nijak nezakrývá, že prvotní úmysl založit v Podbořanech odborovou organizaci se zrodil již během zaškolování v Itálii: „Tedy se nám otevřely oči, uvědomili jsme si, jakou autoritu mají odbory v této zemi. Přitom italské odbory nejsou vůbec jednotné a působí tam nezávisle na sobě několik syndikátů. Když se však na takovém požadavku větší zaměstnavatelé usnesou, tak vstoupí hned druhý den do stávků. My jsme čti měsíce začali čtyři takové formy protestů či kategoričného požadavku a vždycky odboráři vyhráli.“ I když jim bylo hned zpočátku jasné, že Češi nejsou Itálie a že se nedá kopírovat vše, čeho tam byli svědky, přesto se všichni účastníci italského pobytu rozhodli, že hned po návratu domů založí svou závodní odborovou organizaci. Svému slibu dostali a s pomocí metodického pracovníce v Ústí nad Labem položili „základní kámen“, když si zvolili první sedmičlenný závodní výbor.

Jak J. Pavlík vzpomíná, tehdejší italský ředitel nebyl zprávu o založení odborů nijak nadšen, ale vzal jí bez emocí na vědomí. Z původní „kmenové“ padesátky se odborová organizace rozrostla na dnešních 120 členů, ale mladí se do odborů ni-

(Pokračování na str. 3)

NÁZOR DO REDAKČNÍ ANKETY: NA VLASTNÍ KŮŽI Umíte si představit práci nevolněného předsedy v malé organizaci?

Na anketní otázku - výzvu Umíte si představit práci nevolněného funkcionáře, uveřejněnou v Kováku č. 38 (Diskuze: Proc' už nikdy více?) jako první zareagoval (nevolněný) předseda v ZO OS KOVO Tesla Blatná, a. s., Václav Smeták v následujícím příspěvku.

To samé, co popsala v Kováku č. 38 předsedkyně J. Neulingerová ze Znojmských strojů, prožívám na vlastní kůži. Ale můj osobní názor je, že všechno je v lidech. Sám vedu 9členný výbor ZO se 140 členy - zaměstnanci (všichni jsou dělníci, mezi nimi jen 2 THP) a 80 členů klubu důchodců. Je smutné, když ostatní členové výboru se jen vzou. Potřeboval jsem jednoho člena, který by dělal zájezdy, dovolené a kulturu. Nikdo neměl zájem. To samé je s klubem důchodců. Seniorů je nutné poskytnout pomoc nejen finanční, ale i organizační, aby se jednou za rok sešli. Tak musím do dalších voleb hledat na kandidátce lidi, kteří mají o práci zájem. A to není jednoduché. Velkým přínosem je pro podobné organizace, jako je naše, práce metodických pracovišť. Hlavně mi pomáhají setkání předsedů a školení, která českobudějovické metodické pracoviště pořádá. Při diskusi v „kolečkách“ se každý dozví, kdo jak na tom je.

Hlavní problém cítím v slabé podpoře od

členů i závodního výboru. Příjdu třeba s nápadem, ale ostatní se bojí přidat. Lidi ve fabrice jsou ustrašení, snažím se je zvednout a vysvětlit jim, že když budou držet spout, vedení s nimi nehne. Přece nejde vyměnit celou dílnu, všechny poslat na dlažbu. Chtěl jsem jejich smýšlení olvinit i třeba nástěnkami, vyvěšuju na mě odbořový tisk a mám tam i schránku důvěry závodního výboru, kam lze dát anonymně podněty. Jenže nic - zaměstnanci tím, že obě nástěnky visí u pichaček, je neminou, ale jen projdou kolem a neodvažují se zastavit a číst. To je hrozný stav, snad se to jednou polehne, ale já už nevím jak na to.

Mám také svůj návrh do diskuse v Kováku. Jaké mají být odbořby - apolitické, či levicové? Můj osobní názor získany celoživotní manuální práci je, že odbořby musí být levicové. Jinak nejsou schopny pro lidi práce nic vydobýt. V dnešní době se o tom nerado mluví, ale odbořby bez revolucnosti a levicovosti nemohou lidem nic nabídnout. Proto jsou podniky, kde s lidmi jednájí jak v otrokářské společnosti. Naši dědové a tátové by koukali, kam až došlo dnešní odbořby.

VÁCLAV SMETÁK,
předseda ZO OS KOVO Tesla Blatná, a. s.

JAK TO VIDÍ V OLOMOUCKÉM KRAJI

ÚSPORNÉ NÁVRHY PRO OS KOVO

V rámci předsedzovské diskuse redakce Kovák průběžně seznamuje s názory z jednotlivých sdružení mandátových obvodů (zlínský, pteňský, královéhradecký). Aktuálně obdržela zápis z porady předsedů ZO OS KOVO ze SMO Olomouckého kraje konané dne 26. 11. 2004. Olomoucké SMO přijalo usnesení o změnách v OS KOVO, které hodlá prosazovat. Redakce je přetiskuje v celém znená (úvod a titulky redakce).

USNESENÍ - ÚČASTNÍCI PORADY SMO OLOMOUCKÉHO KRAJE

I. Podporují:

- snížení počtu členů výkonného vedení OS KOVO až o dva členy
- zrušení funkce hlavních pokladníků
- zavedení funkce „místopředseda pro ekonomiku a regiony“, kterou bude pověřen jeden z místopředsedů
- sloučení Předsednictva OS a Rady OS do jednoho orgánu o maximálně 50 členech s tím, že jeho členy s hlasem rozhodujícím budou i vedoucí metodických pracovišť
- volbu vedoucího metodického pracoviště konferencí SMO a jeho pracovní pořízenosti místopředsedy pro regiony
- razantní snížení počtu zaměstnanců OS KOVO, minimálně o 15 procent
- snížení zejména významných nákladů OS KOVO a snížení výsokosti ostatních s cílem dosažení trvalé vyrovnaného rozpočtu
- přístoupení ke konzervativní ekonomické strategii, pro případnou investiční příležitost využívat pouze profesionální subjekt s podporou jasných, transparentních pravidel, kompetenci a odpovědnosti.

II. Žádají radu SMO, aby:

- a) s výše uvedeným stanoviskem porady předsedů seznámila relevantní orgány OS KOVO, tj. ostatní SMO, Radu OS, Předsednictvo OS, Výkonné vedení OS a prostřednictvím metodického pracoviště všechny předsedy ZO ve SMO Olomouckého kraje
- b) bez zbytečného odkladu písemně zpracovala základní předpoklady nutné k legalizaci změn navržených stanoviskem porady předsedů ZO, tj. zejména nutné změny stanov, revokace některých usnesení atd., a předala je příslušným orgánům OS KOVO a komisi pro stanovy.

III. Požadují, aby:

OS KOVO byl organizačně smysluplným a ekonomicky stabilním sdružením ve stejné organizačně smysluplné a ekonomicky stabilní CMKOS, která by měla zejména připomínat zákony, být zástupcem odborů na jedné tripartitě a lobbiováním v parlamentu napomáhat tvorbě zákonů respektujících a posilujících práva odborů i na mezinárodní úrovni. Pokud bude CMKOS zajišťovat i jiné činnosti, zrušit důpřevod ze strany OS KOVO. V opakem případě usilovat o snížení příspěvku na CMKOS.

V Olomouci dne 26. 11. 2004
Za návrhovou komisí zvolenou poradou předsedů: Jaroslav Dostál a Leon Nogol

TAM, KDE JDE O BEZPEČNOST, PŘESTÁVÁ LEGRACE Jak poslankyně Páralová bojovala za zájmy zaměstnanců

Vládní návrh zákona o inspekci práce prošel v Poslanecké sněmovně Parlamentu ČR druhým čtením (Kováč informoval v minulém čísle). V tomto zákoně se nejen navrhuje integrace kontrolní činnosti státu vůči zaměstnavatelům, ale zejména kroky ke zvýšení její účinnosti. Poslanci za ODS se předlohu pokusili zamítnout, jejich návrh však neprošel.

Zákon předkládal 25. listopadu ve sněmovně ministr financí B. Sobotka, protože ministr práce a sociálních věcí Z. Škromach, jemuž tento úkol přísluší, nebyl přítomen. „Ten zákon není míněn jako politická norma“, zdůraznil B. Sobotka, „ale má být v právním řádu úpravou procesního charakteru, který obsahuje jednak působnost ke kontrole a posílze zakládá pravomoc orgánů inspekce práce, jímž mají být Štátní úřad inspekce práce a oblastní inspekční úřady.“ Za „samostatně“ označila vytvoření nového systému inspekce práce poslankyně za ODS (a sinová ministryně práce) A. Páralová, která mj. nesouhlasí s tím, že bude kontrolní činnost přenesena z okresních úřadů práce na Štátní inspekci práce. Zvláště jí pobuřuje, že zaměstnanec, který nebude spojen s úrovní bezpečnosti práce, to bude mít nádo na úřad, kde si mohl na svého zaměstnavatele stěžovat. Inspekční úřady budou působit na krajské úrovni.

Dále paní poslankyně leží na srdci osudu zaměstnanců v potravinových řetězcích, který se podle jejího názoru novým zákonem nezlepší. „Například ve 15 odst. 1 písm. m) je za přestupek označeno nevedení evidence pracovní doby. Z praxe je ale známo, že mnozí zaměstnavatelé docházku své vedou, avšak neodrážející skutečnosti stáčí. Přestupek by mělo být i vedení docházky v rozporu s ustanovením § 94 zákonníku práce. Jenomže pak by měly úřady nástroj účinně zasáhnout na obranu zaměstnanců a odborářské předání by neměly důvod se vymezovat vůči za-

městnavatelům. Ti by přišli o svou volební kampaň na velice lukrativní placené funkce v odbořbě“, přisadila si paní poslankyně a dodala, že „kontrola dodržování pracovněprávních předpisů úřady zbytečně hračky opravdu, ale opravdu nejsou peníze“.

A. Páralová se rovněž nelíbí „ohromné rozptýlení pokut“, které navrhovaná norma přináší. „V případě, že si inspektor usmyslí, že máloho podnikatele zlikviduje, tak její prostě zlikviduje“, což podle ní vytváří „další prosor pro korupce“. Zákon podle ní „právní prostředí ještě zhoršuje“ a ona se „marně pokoušela“ ministru Škromachovi „vysvětlit, že zde přestává legrace, protože se jedná o bezpečnost, zdraví a životy lidí“.

Na námětky A. Páralové k návrhu zákona předkládat ani žádný poslanec některé z vládních stran nereagoval.

Návrh A. Páralové na zamítnutí zákona nebyl přijat. Proti návrhu hlasovali přítomní poslanci za ČSD (kromě M. Máši, který se zdržel) a KSCM (kromě L. Urbana, M. Bayerové, kteří byli pro, a S. Recmana, který se zdržel), pro poslanci za ODS. Z poslanců za KDU-ČSL hlasovali pro J. Karas a J. Škopík, proti J. Kasal a L. Sustr, ostatní přítomní poslanci se zdrželi. Z poslanců za OS-DEU hlasovali pro S. Karáček, ostatní přítomní se zdrželi.

(ben)
 Pozn. red.: V příštím čísle otiiskneme odbornou informaci odboru BOZP OS KOVO.

METODICKÝ POKYN PRO UPLATNĚNÍ ČÁSTKY ZAPLACENÝCH ODBOROVÝCH PRÍSPĚVKŮ JAKO ODEČITATELNÉ POLOŽKY OD ZÁKLADU DANĚ Z PŘÍJMU

PaedDr. PAVEL SKÁCELÍK, místopředseda ČMKOS

Niže uvedený materiál byl konzultován se zástupci Úřadu pro ochranu osobních údajů, který souhlasí s jeho obsahem. Část textu týkající se zejména nakládání s osobními údaji je zveřejněna ve Věstníku Úřadu pro ochranu osobních údajů částka 32/2004, Stanovisko č. 5/2004 - Uplatnění částky zaplacených odborových příspěvků jako odečitatelné položky od daně z příjmu. Metodický pokyn byl rovněž projednán se zástupci odboru daně z příjmu fyzických osob ministerstva financí, kteří s ním rovněž vyslovili souhlas. Metodický pokyn je k dispozici na webových stránkách ČMKOS.

Dnem 1. ledna 2004 nabyl účinnosti zákon č. 438/2003 Sb., kterým se mění zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmu, ve znění pozdějších předpisů, a některé další zákony (dále jen „zákon o daních z příjmu“).

Touto novelou se doplňuje:

1. ustanovení § 15 o nový odstavec 14, který zní:

„(14) Od základu daně lze odečíst zaplacené členské příspěvky člena odborové organizace této organizaci podle jejích stanov, která uskutečňuje činnosti spočívající v obhospodářských a sociálních zájmů zaměstnanců v rozsahu vymezeném zvláštním právním předpisem 82). Takto lze odečíst částku do výše 1,5 % zdanitelných příjmů, s výjimkou příjmů zdaněných srážkou podle zvláštní sazby daně, maximálně však do výše 3000 Kč za zdaňovací období.“ (Odkaz: 82) je na § 18 a násl. zákoníku práce).

2. ustanovení § 381 odst. 1 o nové písm. j), které stanoví způsob prokazování nezdanitelných částek ze základu daně z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků a toto ustanovení zní:

„j) potvrzení odborové organizace o výši zaplaceného členského příspěvku podle § 15 odst. 14.“

Na základě výše citovaného ustanovení si může poplatník - člen odborové organizace poprvé po skončení roku 2004 uplatnit jako odečitatelnou položku od základu daně z příjmu fyzických osob rovněž finanční částku představující hodnotu zaplacených příspěvků odborové organizaci, a to do výše stanovených ročních limitů. První limit je stanoven do výše 1,5 % zdanitelných příjmů poplatníka, druhým limitem je maximální částka 3000 Kč za zdaňovací období (§ 15 odst. 14 zákona o daních z příjmu). **Tyto limity jsou roční a v případě členství v odborové organizaci jen po část roku se nekrátí.**

Nárok na uznání odpočtu prokáže poplatník - člen odborové organizace v zákonné lhůtě ve svém daňovém přiznání nebo v rámci ročního zúčtování daňových záloh svému zaměstnavateli předložením **potvrzení od odborové organizace o výši zaplacených členských příspěvků** (§ 381 odst. 1 písm. j) zákona o daních z příjmu).

To znamená, že zákon o daních z příjmu dává poplatníkovi, který je členem odborové organizace, možnost snížit si svůj základ daně a tím i svou daňovou povinnost. Základním předpokladem však je, aby odborová organizace vydala svému členovi, pokud o to požádá, potvrzení o výši zaplacených členských příspěvků. (Potvrzení je nutné předložit do 15. února následujícího roku - § 38ch odst. 3.)

Tento požadavek určitě nebude činit žádné obzvěřím odborovým organizacím, které samy od svých členů členské příspěvky vybírají.

Požadavek prokázání nároku na uznání nezdanitelné částky ze základu daně je splněn v případě, že odborová organizace vystaví zaměstnavateli výše zmíněné potvrzení pro všechny zaměstnance na **jednom dokladu**, obsahujícím jmenový seznam členů (zaměstnanců) a výši jimi zaplacených členských příspěvků.

Celková hodnota příspěvku se vypočte jako suma zaplacených členských příspěvků členem (zaměstnancem) v příslušném kalendářním roce (leden až prosinec). Seznam musí být opatřen razítkem a podpisem odpovědného člena závodního výboru. Takto lze postupovat u všech zaměstnanců - členů odborů, kteří písemně požádali zaměstnavatele o provedení ročního zúčtování záloh na daň podle ustanovení § 38ch zákona o daních z příjmu. Ostatním členům na jejich žádost vydá závodní výbor samostatné potvrzení o výši členských příspěvků zaplacených v příslušném kalendářním roce.

Existuje však nemalý počet odborových organizací, které členské příspěvky svých členů nechávají srážet ze mzdy na základě dohody o srážkách ze mzdy zaměstnavatelem, který je poukazuje na účet odborové organizace. Aby ani u tohoto způsobu výběru členských příspěvků nedocházelo v praxi k žádným problémům (zejména ke kolizi se zákonem č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů), ČMKOS ve spolupráci s Úřadem na ochranu osobních údajů a Ministerstvem financí ČR zpracovala tento metodický pokyn.

Poznámka: Pokud jde o samotný problém srážení členských příspěvků, byla tato problematika ve spolupráci s Úřadem na ochranu osobních údajů vyřešena již v roce 2001 a zpracována do stanoviska Úřadu č. 2/2001 „Zpracování citlivého osobního údaje členství v odborových organizacích v souvislosti s odváděním členských příspěvků členů odborových organizací“, které bylo uveřejněno ve Věstníku Úřadu pro ochranu osobních údajů, částka 12 z 23. října 2001.

Postup při vydávání potvrzení:

Zaměstnavatel sráží členské příspěvky na základě dohody o srážkách ze mzdy uzavřené mezi zaměstnancem a odborovou organizací, která mu byla předložena, a poukazuje tyto příspěvky na účet odborové organizace. Na základě poznatků, které vyplynuly z praxe, existují dva možné postupy zaměstnavatele:

1. Zaměstnavatel předává každý měsíc odborové organizaci formou písemného seznamu informací o výši srážek provedených jednotlivými zaměstnancům. Na základě tohoto seznamu má odborová organizace možnost vypočítat celkovou roční výši zaplacených odborových příspěvků a vydá o tom svému členovi potvrzení.

2. Zaměstnavatel převádí na účet odborové organizace pouze celkovou částku srážených odborových příspěvků, bez uvedení konkrétních jmen jednotlivých členů. V tomto případě musí odborová organizace zjistit, kolik každý její člen zaplatil. K tomuto účelu uvádí tento pokyn tři možné varianty postupu.

Varianta I

Je-li výše členského příspěvku pevná, tj., že není vázána na výši mzdy (platu), může zaměstnavatel bez pochyby vyhovět žádosti odborové organizace, která v tomto vztahu vystupuje jako věřitel a sdělit jí na **společném seznamu**, kolik který „dlužník“ na její pohledávku zaplatil (pohledávkou se rozumí nárok odborové organizace na placení členských příspěvků). Stejný princip se uplatní i tehdy, je-li členský příspěvek stanoven procentem z příjmu zaměstnance, který je členem odborové organizace. V tomto případě může vzniknout námitka, že zaměstnavatel tak poskytuje, i když jen zprostředkovaně, jinému subjektu osobní údaj zaměstnance - výši jeho mzdy (platu). Budeme-li se striktně držet zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů, potřeboval by zaměstnavatel se sdělením takového údaje souhlas zaměstnance. Jelikož však nejde o údaj z kategorie citlivých údajů, není zapotřebí výslovný souhlas a prostý souhlas je třeba dovodit z jednání zaměstnance, který uzavřel dohodu o srážkách ze své mzdy s tím, že si je vědom skutečnosti, že odborová organizace dostane informaci o výši jeho čistého příjmu, je-li příspěvek dohodnut procentem z této mzdy.

Varianta II

Tato varianta je jednodušší a rovněž vyhovuje požadavkům zákona č. 101/2000 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů. V sou-

ladu s ustanovením § 5 odst. 2 písm. a) citovaného zákona může správce zpracovávat osobní údaje i bez souhlasu subjektu údajů, jestliže provádí zpracování stanovené zvláštním zákonem nebo nutně pro plnění povinností stanovených zvláštním zákonem. Je přitom pouze povinen podle § 5 odst. 3 dbát práva na ochranu soukromího a osobního života subjektu údajů. Tímto zvláštním zákonem je právě zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů, který umožňuje odečíst zaplacené členské příspěvky od základu dané a zároveň ukládá poplatníkovi (zaměstnanec) povinnost předložit o tom potvrzení odborové organizace. Jestliže srážky provádí zaměstnavatel a zjistí jejich výši, pokud jde o příspěvky členů odborů, je nutné pro plnění povinnosti odborové organizace vydat o jejich výši daňovému poplatníkovi potvrzení, pak je v souladu se zákonem č. 101/2001 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů, když zaměstnavatel odborové organizaci poskytne roční přehled o zaplacených příspěvcích od jednotlivých daňových poplatníků (že tak učinit i na společném seznamu).

Z povinnosti prokazování výše příspěvků podle zákona o daních z příjmů lze oprávněně na základě § 18 písm. b) zákona o ochraně osobních údajů i skutečnost, že zaměstnavatel nemusí v souvislosti s tímto sdělením oznámovat Úřadu pro ochranu osobních údajů, že hodlá zpracovávat citlivý osobní údaj.

U obou výše uvedených variant platí, že odborová organizace na požádání členu vydává samostatné potvrzení o výši členských příspěvků uhrazených v příslušném kalendářním roce, a to pro členy, kteří si sami podávají daňové priznání, a pro ty členy, kteří v průběhu roku změni zaměstnavatele a roční zúčtování budou uplatňovat u jiného zaměstnavatele.

Pro zbytek členů je požadavek prokazování nároku na uznání odečitatelné částky od základu dané v rámci ročního zúčtování daňových záloh splněn i v případě, pokud odborová organizace vystaví zaměstnavateli potvrzení pro všechny zaměstnance na jednom dokladu, obsahujícím jmenný seznam členů (zaměstnanců) a celkovou výši jimi zaplacených členských příspěvků v příslušném kalendářním roce. Seznam musí být opatřen razítkem a podpisem odpovědného členu závodního výboru. Takto lze postupovat u všech zaměstnanců, členů odborů, kteří písemně požádali zaměstnavatele o provedení ročního zúčtování záloh na daň (§ 38c zákona).

Odborová organizace potvrdí každému členovi na základě evidenčního listu členu, či jiným způsobem vedené evidence (individuálně nebo na společném seznamu) pouze takovou výši zaplacených členských příspěvků, které jí byly v daném kalendářním roce připsány na účet.

Varianta III

Zaměstnanec - člen odborové organizace - daňový poplatník požádá zaměstnavatele o vydání potvrzení týkajícího se výše částek, které mu byly za mzdu srazeny na příspěvcích odborové organizaci v průběhu roku (tj. v lednu až v prosinci, ne za leden až prosinec) a poukázány na bankovní účet odborové organizace. Účel těchto srážek není třeba specifikovat, v tomto případě stačí číslo bankovního účtu. Toto potvrzení předá zaměstnanec odborové organizaci a ta mu vydá po kontrole svého bankovního účtu prakticky tožné potvrzení ve smyslu § 38l odst. 1 písm. j) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění pozdějších předpisů. Postup je nepochybně byrokratický, ale vyhovuje požadavkům zákona č. 101/2001 Sb., o ochraně osobních údajů, ve znění pozdějších předpisů, i již zmíněnou stanovisku č. 2/2000 Úřadu pro ochranu osobních údajů. Vzhledem k tomu, že lze předpokládat zájem zaměstnanců o snížení daňového základu, neměl by být problém je přesvědčit, aby takto postupovali.

Uplatnění odpočtu:

Opět jsou možné dva případy:

1. možnost - zaměstnanec podává daňové priznání sám:

Ve svém daňovém priznání si zaměstnanec odečte od daňového základu částku, která je uvedena na potvrzení odborové organizace, s tím, že pokud tato částka překračuje limity uvedené v zákoně o daních z příjmů, tedy činí více než 1,5 % jeho zdanitelných příjmů (nesnižující o výdaje, u zaměstnance tzv. hrubá mzda) nebo více než 3000 Kč, odečte jen maximální částku do výše uvedených limitů. Potvrzení odborové organizace přiloží k daňovému priznání. Termín pro podání daňového priznání pro fyzické osoby bez daňového poradce je 31. březen následujícího kalendářního roku.

2. možnost - roční zúčtování záloh na daň z příjmů provádí zaměstnavatel:

V tomto případě předloží zaměstnanec potvrzení o výši členských pří-

spěvků, které ve zdaňovací období zaplatil, a zaměstnavatel to pak zohlední při ročním zúčtování záloh na daň (stejně jako například při zúčtování částek zaplacených zaměstnancem na penzijní připojištění nebo životní pojištění).

V praxi může nastat také situace, že zaměstnanec - člen odborové organizace ukončil členství v odborové organizaci v průběhu zdaňovacího období, nebo v průběhu zdaňovacího období přejde z jedné odborové organizace do jiné.

V těchto případech je pak postup obdobný:

● Při skončení členství v odborové organizaci v průběhu roku si její člen vyžádá potvrzení o zaplacené částce na členské příspěvky. Tato částka se pak zohlední při ročním zúčtování záloh na daň nebo v daňovém priznání (tj. odpočet se nekrátí z titulu vzniku nebo ukončení členství v odborové organizaci v průběhu roku).

● V případě, že člen odborové organizace v průběhu roku přejde z jedné odborové organizace do jiné (a stejného zaměstnavatele nebo i u jiného), je postup analogický jako ve výše uvedeném odstavci. Člen požádá o potvrzení o zaplacené výši členských příspěvků (změní-li zaměstnavatele, u obou odborových organizací). Uhrn těchto částek mu pak zaměstnavatel v souladu s platným zákonem o daních z příjmů zohlední při ročním zúčtování záloh na daň, nebo si odpočet této nezdanitelné částky základu dané poplatník uplatní sám v priznání k daňi.

- Přílohy: 1) Potvrzení odborové organizace
- 2) Hromadné potvrzení

Potvrzení odborové organizace o výši zaplaceného členského příspěvku pro účely snížení základu dané z příjmů fyzických osob

Základní (místní) odborová organizace.....
 se sídlem
 potvrzuje ve smyslu ustanovení § 15 odst. 14 zákona č. 586/1992, o daních z příjmů, v platném znění, že její člen
 (jméno a příjmení, rodné číslo nebo datum narození)
 zaplatil v roce
 částku
 slovy
 jako členský příspěvek této organizaci.
 Potvrzení se vydává podle § 38l odst. 1 písm. j) tehož zákona.
 Datum, podpis a razítko odborové organizace

Hromadné potvrzení odborové organizace o výši zaplacených členských příspěvků pro účely snížení základu dané z příjmů fyzických osob

Základní odborová organizace.....
 se sídlem:
 potvrzuje ve smyslu ustanovení § 15 odst. 14 zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, v platném znění, že její členové zaplatili v roce
 níže uvedené částky jako členské příspěvky této organizaci:

poř. číslo	titul	jméno	příjmení	rodné číslo nebo datum narození	zaplacený členský příspěvek v Kč celkem

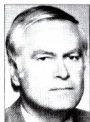
Toto potvrzení se vydává podle § 38l odst. 1 písm. j) výše uvedeného zákona na žádost těchto členů, jako doklad pro roční vypočítání záloh na daň z příjmů fyzických osob ze závislé činnosti a z funkčních požitků.

V..... dne

Podpis a razítko odborové organizace

NA POMOC KOLEKTIVNÍMU VYJEDNÁVÁNÍ PRO ROK 2005 (XIII.)

Ing. RUDOLF HORÁK, úsek odborové politiky OS KOVO

V minulém čísle jsme čtenáře seznámili s výkazem zisku a ztráty, který je pro kolektivní vyjednávání zvláště důležitým podkladovým materiálem, konkrétně pak s jeho významem a strukturou uspořádání údajů. Pro vlastní práci s výkazem je nutné ovládat především obsah (náplň) jednotlivých položek.

Výkaz zisku a ztráty se na rozdíl od výkazu rozvahy sestavuje kumulativně, tzn. nárstově v jednotlivých položkách od počátku roku (nebo od zahájení podnikání) k datu zpracování výkazu. V podnikové praxi se tak můžeme setkat s dvoji formou výkazu zisku a ztráty. V záhlaví výkazu je uvedeno, ke kterému dni je výkaz sestaven. Například výkaz zisku a ztráty ke dni 31. 5. 2004 může být sestaven jako:

- a) měsíční výkaz (od 1. 5. do 31. 5.), nebo
- b) výkaz od počátku roku (od 1. 1. do 31. 5.).

V převážné většině se jedná o kumulativní výkaz, tzn. sestavený a načtený ve všech položkách od počátku roku. Pro operativní porovnávání vývoje nákladových a výnosových položek v jednotlivých měsících však účtárna zpracovává mj. i měsíční výkazy. Při převzetí účetní závěrky za 1. pololetí je proto nutné pracovat s výkazem za celé období, tj. od 1. 1. do 30. 6. Management bývá často lživý a odborové organizaci poskytne výkaz zisku a ztráty pouze za měsíc červen. Samozřejmě, že z takového výkazu nezjistíme výsledky dosažené za celé pololetí. Museli bychom si vyžádat samostatně výsledkovku za leden, za únor atd. a všechny řádky měsíčních výkazů sečíst. Jednodušší je zkontrolovat, zda výkaz zisku a ztráty sestavený k 30. 6. je měsíční, nebo kumulativní od počátku roku. Ze znalosti výkazu rozvahy, které jsme získali v předchozích číslech seriálu, již víme, že jak v rozvaze, tak ve výkazu zisku a ztráty je jeden společný ukazatel - **výsledek hospodaření za účetní období**. I když se tento ukazatel zjišťuje v každém výkazu jiným způsobem, přesto musí platit zásada, že v obou výkazech musí mít stejnou hodnotu:

Hospodářský výsledek běžného účetního období (+/-)

ř. 078 sl. 5 běž. úč. období z rozvahy = ř. 60 sl. 1 běž. úč. období výkazu zisku a ztráty

V případě, že by tato zákonitost mezi oběma výkazy neplatila, neobdrželi jsme výsledkovku od počátku roku a musíme si vyžádat nový výkaz!

Výkaz zisku a ztráty obsahuje **tokové ukazatele**, které vyjadřují hodnotu za určitý časový interval (od počátku hodnoceného období). Rozvahy však obsahuje **stavové ukazatele**, které vyjadřují hodnotu (stav) majetku a zdrojů jeho financování k určitému okamžiku - datu.

Klasifikace nákladů a výnosů

Ve výkazu zisku a ztráty se porovnávají za hodnocené účetní období náklady a výnosy firmy. Při objasňování jednotlivých nákladových položek se setkáme s pojmy:

náklady - účelné vynaložení (spotřeba) hospodářských prostředků firmou ve vazbě na konkrétní činnost v účetním období,

výdaje - všechny peněžní prostředky, které účetní jednotka vynaložila během účetního období; jde o každý úbytek hospodářských prostředků společnosti.

S ohledem na rozdílný význam těchto pojmů musíme ve výkazu zisku a ztráty obsažené náklady **časově rozlišovat**, aby byl měřený výsledek hospodaření správný. To znamená, že v příslušném účetním období musíme vykazovat pouze přiměřené náklady bez ohledu na konkrétní datum výdaje (tzn. aktuální princip = hospodářské operace

se vykazují v období, jehož se časově i věcně týkají - nikoliv v období, kdy došlo k výdaji nebo příjmu peněžních prostředků).

Klasifikace výnosů a příjmů

Obdobně jako při objasňování nákladů a výdajů se setkáme při vysvětlování výnosových položek s výrazy:

výnosy - peněžní vyjádření realizovaných (prodaných) výkonů společnosti,

příjmy - všechny peněžní prostředky, které účetní jednotka v daném účetním období obdržela.

Jde o každé zvýšení hospodářských prostředků společnosti.

Stejně tak jako u nákladů je třeba i výnosy ve výkazu zisku a ztráty **časově rozlišovat**, abychom dosáhli správného výsledku hospodaření za zjišťované účetní období. V příslušném účetním období musíme opět vykazovat v souladu s aktuálním principem pouze přiměřené výnosy bez ohledu na konkrétní datum inkasa.

Obsah vybraných položek výkazu zisku a ztráty

● **f. 01 - Tržby za prodej zboží** - zahrnují peněžní částky z prodeje (vyfakturování) zboží po odečtení dobropisů a slev při prodeji, dané z přidané hodnoty a ostatních daní spojených s obratem (realizací neboli prodejem). Jedná se tedy o tzv. **„netto“ tržby**. Zde je nutno opět připomenout, že uznání výnosu není spojeno s přijetím platby za dodané zboží. Samozřejmě zde mohou být zahrnuty i dodávky, které dosud nebyly (nebo vůbec nebudou) odběratelem uhrzeny. Jde o tzv. **obchodní úvěr** - tzn., že jeden obchodník poskytuje úvěr druhému tím způsobem, že mu toleruje určitou dobu neplacení (dobu splatnosti faktury). Pro úplnost je nutné připomenout, že ze schématu tvorby výsledku hospodaření (viz předcházející část seriálu) plyne, že tržby za prodej zboží jsou součástí běžné činnosti společnosti.

● **f. 02 - Náklady vynaložené na prodané zboží** - zahrnují nákupní (pořizovací) cenu prodaného zboží uvedeného na řádku 01. I zde se jedná o částky očištěné o daň z přidané hodnoty. Náklady vynaložené na prodané zboží jsou rovněž součástí běžné činnosti společnosti.

● **f. 03 - Obchodní marže** - je rozdílový řádek 01 minus 02. Obchodní marže je v podstatě výsledek hospodaření z obchodní činnosti společnosti. Představuje hrubý zisk (ztrátu) dosažený v této oblasti za hodnocené účetní období. Je součástí provozního výsledku hospodaření i výsledku hospodaření za běžnou činnost.

Pojem marže bývá často zaměňován s výrazem rabat. Je-li v obchodním názvosloví **marže** ziskem, nebo ztrátou z prodeje zboží, potom **rabat** představuje slevu, kterou prodejce poskytuje kupujícímu (například množstevní slevu, za obvyklé ceny).

Jak je patrné z výše uvedeného, první tři řádky výkazu zisku a ztráty vyjadřují pouze část obchodní (realizační) činnosti společnosti, a sice konečný výsledek z prodeje zboží. Převážná činnost výrobního podniku však bude jistě zaměřena na prodej vlastních výrobků nebo poskytnutých služeb. Proto musíme umět jednoznačně rozlišit, kdy jde o zboží a kdy o výrobek, abychom poznali, co se vlastně skrývá pod pojmy:

zboží - je všechno, co společnost nakupuje za účelem prodeje a prodává v **nezměněném stavu**; zbožím jsou i výrobky vlastní výroby, které byly aktivovány a prodány do vlastních prodejen; zbožím mohou být též pozemky, budovy a stavby, které účetní jednotka pořízuje za účelem prodeje v nezměněném stavu a sama je nepoužívá, neprodejá a neprovádí na nich technické zhodnocení;

výrobky vlastní výroby - jsou předměty vlastní výroby určené k realizaci (prodeji) mimo účetní jednotku.

● **f. 04 - Výkony** (součtový řádek 05 + 06 + 07) - jsou výnosy dosažené z výrobní činnosti společnosti.

● **f. 05 - Tržby za prodej vlastních výrobků a služeb** - jsou v peněžním vyjádření plnění za dodání výrobků nebo poskytnutí služeb (opravy výrobků apod.) na základě vystavených faktur. Na tomto řádku, stejně tak jako na řádku 01, není uznání výnosu podmíněno přijetím pláby za dodané výrobky nebo poskytnuté služby. Nenažde zde tedy skutečné peněžní příjmy (tržby), ale celkovou vyfakturovanou výši za hodnocený účetní období. Zrovna tak jako u zboží, i zde mohou být částky, které nám odberatel nikdo neuhradí. Ide tedy o pojem *prodej na obchodní úvěr*, který je objasněn u řádku 01.

● **f. 06 - Změna stavu vnitropodnikových zásob vlastní výroby** - na tomto řádku se uvádějí přírůstky nebo úbytky zásob vlastní výroby (polotovarů nebo hotových výrobků). Nepatří se však změna stavu zásob zboží. V podstatě se jedná o rozdíl mezi počátečním a konečným stavem zásob. Změna stavu zásob v peněžním vyjádření může být způsobena buď změnou množství zásob, nebo změnou jejich ocenění.

V úvahu přicházejí dvě varianty:

a) v běžném účetním období došlo k *přírůstku zásob*, což je v výkazu zisku a ztráty vyjádřeno znaménkem „+“ (společnost vyrábí na sklad, ale není možno fakturovat za dodání těchto výrobků, i když výkon byl dokončen), výkony se tedy o tuto částku zvyšují;

b) v běžném účetním období došlo k *úbytku zásob*, což je v výkazu zisku a ztráty vyjádřeno znaménkem „-“ (společnost prodává i výrobky, které byly uskladněny, vyrobeny v minulém účetním období, fakturaje jejich dodání, a dochází tak k dosažení tržeb); tržby jsou tedy již o tuto částku vyšší a je nutno je vyloučit z ukazatele výkony.

V této poloze bude docházet ke „zkraslování“ položky *přidaná hodnota*:

V účetním období, kdy bude společnost vyrábět na sklad z důvodu problémů v obdoby svých výrobků, naroste celková součtová položka výkony a tím pádem i *přidaná hodnota*. *Přidaná hodnota* tím tedy roste a návazně na to i produktivita z *přidané hodnoty*. Logika je zachována, zaměstnanci odvedli své výkony a vyrobili výrobky „na sklad“.

Pokud však v příštím období obchodní úsek najde odbyty pro tyto výrobky, dochází k úbytku zásob na skladě hotových výrobků, položka *změna stavu zásob* o hodnotu vyjádřenou v peněžních jednotkách klesá. V té samé výši klesají i výkony, protožma *přidaná hodnota*. V tomto období klesá zákonitě i produktivita práce z *přidané hodnoty*, která může být managementem připsávána „špatné práci zaměstnanců“, za kterou jim nenáleží v žádném případě nárok na mzdové navýšení!

● **f. 07 - Aktivace** - zahrnuje hodnotu vyrobeného materiálu a zboží ve vlastní režii (tzv. vlastní výrobu) a hmotného a nehmotného majetku vyrobeného též ve vlastní režii.

Dále sem patří vlastní výkony na generální opravy a modernizaci dlouhodobého majetku, vlastní výkony související s uvedením jednotkou do chodu, rozšířením a rekonstrukcí společnosti. Aktivací vnitropodnikových služeb je například vnitropodniková přeprava. Aktivací se zvyšuje nejen hodnota výkonů, ale i majetku (aktiv).

● **f. 08 - Výkonová spotřeba** (součtový řádek 09 + 10) - obsahuje veškeré dodavatelsky (zvenku) pořízené vstupy do výrobního procesu.

● **f. 09 - Spotřeba materiálu a energie** - zahrnuje spotřebu externě (dodatavelsky) pořízeného materiálu, surovin, náhradních dílů a energie ve všech činnostech společnosti, zejména: spotřeba základního materiálu; spotřeba pomocného materiálu; kancelářské potřeby; knihy, časopisy, předplatné; spotřeba propagačního materiálu; ochranné potřeby a pomůcky; nářadí, nástroje; nářadí přímo do spotřeby; drobný hmotný majetek; spotřeba náhradních dílů; pohonné hmoty; spotřeba elektrické energie; voda; topné.

● **f. 10 - Služby** - zahrnují především náklady na externě (dodatavelsky) provedené služby, tzn. výkony od jiných účetních jednotek

(zejména dodavatelsky provedené opravy a údržba). *Zejména jde o:* cestovné; náklady na reklamu a pořady; náklady na reprezentaci; ostatní služby, například: přepravné mimo základní materiál, poplatky za telefon, dálhopis, fax, poplatky za leasingy, nájmě za movité a nemovité věci, ostatní nájmě, výkony, spády na inzerci, náklady na školení, pojistné.

Zvláště u položky „služby“ je třeba mít na paměti, že řada obchodních společností zaměstnává i tzv. zaměstnance agentur práce, tj. pracovníky, které společnosti dodává agentura práce zprostředkující zaměstnání na území ČR. Tito pracovníci nejsou v evidenčním stavu zaměstnanců, neberají tedy ani mzdové náklady, nezapočítávají se do průměrné mzdy, ale vytvářejí pro společnost výkony. Placeni jsou účetní jednotkou příslušné agentuře práce na fakturu a zvyšují tedy položku *služby*. Může jít též o zahraniční pracovníky. Agentura práce a uživatel (firma) jsou povinni zabezpečit, aby pracovní a mzdové podmínky dočasně přiděleného zaměstnance nebyly horší, než jsou nebo by byly podmínky srovnatelného zaměstnance účetní jednotky, aby tím nedocházelo k nahrazování stávajících zaměstnanců firmy hůře placenými pracovníky. Zaměstnanci dočasně přidělení agenturou práce pomáhají obchodní společnosti vytvářet výkony, a tím se podílejí i na tvorbě ukazatele *přidaná hodnota*. Následně se zvyšuje i produktivita práce z *přidané hodnoty*, protože se tyto pracovníci nezapočítávají do stavu zaměstnanců. V extrémní situaci může produktivita práce výrazně předstihnout mzdový výkon vnitřních zaměstnanců a odborny budou požadovat navýšení průměrné mzdy. Protiargument zaměstnavatele však bude, že ke zvýšení produktivity práce došlo externími pracovními silami. V takovém případě je nutno rozklíčovat podíl kmenových zaměstnanců a zaměstnanců agentury práce na vytvořené *přidané hodnotě*. Jistě se dá vytušit, že takový rozklíčování bude velice obtížné a dokáže ho provést pouze zaměstnavatel!

● **f. 11 - Přidaná hodnota** - je výpočtový řádek: f. 03 + f. 04 - I. 08. Jde o tzv. účetní *přidanou hodnotu*, kterou vypočítáme, když k obchodní marži přičteme výkony společnosti a odčteme výkonovou spotřebu. Jinými slovy - *přidaná hodnota* představuje peněžně vyjádřenou hodnotu výkonů, které společnost do obchodní nebo výrobní činnosti vložila po očištění od dodavatelsky (externě) pořízeného materiálu, surovin, energie a služeb.

Pojem *přidaná hodnota* není vždy natolik průhledný, aby i neekonomičtí pochopili, z čeho se tento ukazatel skládá a co ovlivňuje jeho vývoj. Pro účely kolektivního vyjednávání je nezbytné jednoznačně určit, že jde o *účetní přidanou hodnotu*, tj. ukazatel zjišťovaný z výkazu zisku a ztráty. Ekonomická teorie totiž pracuje ještě s tzv. *ekonomickou přidanou hodnotou* (economic value added), která však nemá přímou souvislost se mzdovými náklady společnosti, neboť vyjadřuje návratnost kapitálu vloženého do společnosti majiteli (vlastníky) firmy.

Přidaná hodnota (value added) - je mimořádně důležitý ukazatel pro hodnocení efektivnosti managementu, který se musí zajímat o to, kolik bohatství a majetku bylo ve společnosti vytvořeno a jak bylo rozděleno. Jde o hodnotu vytvořenou vlastní činností firmy. V podstatě se jedná o ukazatel, který vypovídá o umění či neumění managementu řídit firmu. Majetek firmy vzniká na základě dosažené *přidané hodnoty*. Vytvořená *přidaná hodnota* je nejen důležitým stupněm tvorby výsledku hospodaření (zisku nebo ztráty), ale i jedním ze základních pojmů podnikové ekonomiky. Cílové vedení managementu bývá, bohužel, mnohdy naprosto odlišné od cílů majitelů (vlastníků) společnosti, a tím i od cíle finančního prospěchu firmy. Důvody lze nalézt v tom, že manažeři jednak nejsou bytostně závislí na jimi řízené společnosti - mohou přecházet na rozdíly od majitelů z jedné firmy do druhé, a jednak mají své osobní, politické, sociální, finanční a jiné preference, což vede k odlišným rozhodnutím, než které by učinil majitel (vlastník, společník).

V příští části seriálu budeme pokračovat ve vysvětlování náplně dalších důležitých ukazatelů z výkazu zisku a ztráty.

(Pokračování příště)

DVĚ EVROPSKÉ PODNIKOVÉ RADY NA OBZORU

Odborový svaz KOVO usiluje o vytvoření evropských podnikových rad pro dvě slovenské vlastnické skupiny, které působí i v České republice.

„První skupině velí Zelenzský Podbrzezá,“ uvedl pro Kovák místopředseda OS KOVO Josef Středula, „a u nás zahrnuje firmy Skoda Těžké strojírenství v Plzni, Zdas ve Zďám nad Sázavou a ŽP Tažurný trub Svinov v Ostravě. Druhou skupinu ovládá HTC Holding, který je majoritním vlastníkem brněnské Zetoru. My usilujeme o to, aby na základě skutečnosti, že Česká republika i Slovensko jsou členy EU, působily v těchto společnostech evropské podni-“

kové rady. Předložili jsme k tomu Evropské komisi projekt, od něhož si slibujeme pro obě skupiny i příspěvek od EU. Zatím neznáme výsledek. Čhtěli bychom, aby k vytvoření těchto dvou evropských podnikových rad došlo v relativně krátké době, což ovšem může být i několik let. Všechny příslušné odborové organizace u nás i na Slovensku o to mají zájem. Také spolupráce se slovenským OZ KOVO je v tomto směru příkladná.“ (ben)

GENERAL MOTORS DRASTICKY ŠETŘÍ V evropských závodech zruší tisíce míst

Tlak amerického koncernu General Motors na uskutečnění masového úsporného programu v jeho evropských společnostech Opel, Saab a Vauxhall vstoupil v listopadu do závěrečné fáze. GM chce v Evropě ušetřit každoročně 500 milionů euro, což předpokládá snížení stavu pracovníků o 12 000 ze současných 63 000 osob. Jen ve Spolkové republice má zaniknout přibližně 10 000, z toho v Rüsselsheimu 4400 a v Bochumu 4100 míst. Na pořadu dne je podle listu *Süddeutsche Zeitung* možná i uzavření závodu Saab

ve švédském Trollhättanu. Podle vedení koncernu se první lidé musí připravit „na zásadní oběti“. Nicméně se přitom má postupovat bez výpovědí z provozních důvodů – cestou (zčásti i předčasného) odchodu do důchodu. Například v Rüsselsheimu by do roku 2010 mělo odejít na odpočinek asi 2500 osob. Prodloužit se má i pracovní týden ze současných 30 až na 40 hodin, avšak při zaplacení pouze 35 hodin. K dalším úsporným opatřením patří i snížení délky přestávek či počtu volněných členů podnikových rad. (jh)

NĚMECKÉ AUTOMOBILKY SE CHLUBÍ TVORBOU MÍST

Německé automobilové společnosti vytvořily v uplynulých deseti letech přímo v SRN na 80 000 pracovních míst. „Bez ohledu na veškeré překážky jsou automobilové podniky motorem růstu a zaměstnanosti ve Spolkové republice,“ prohlásil nedávno předseda Svazu automobilového průmyslu (VDA) Bernd Gottschalk.

Jen za posledních 12 měsíců vzniklo v tomto odvětví – přes úsporná a restrukturalizační opatření – 6000 nových pracovních příležitostí. Podle ztvrdlé předsedy Gottschalka „mimoto u daly německé firmy ve východní Evropě v posledních letech vzniknout 160 000 míst, aniž by tím pokřdily německý pracovní trh“. (jh)

CONTA: ITALSKÉ ODBORY VZOREM

(Dokončení ze str. 1)

jak nehrnou a zdejší Slováci už vůbec ne. Ti nechtějí zavdat ani nejménší příčinu k tomu, aby nějak ohrozili svůj beztak nejstý pracovní poměr i nízký výdělek.

„Když se chceme sejít na schůzi, můžeme použít firmní zasedacíky, ale to je také všechno. Zaměstnavatel nám nejdříve sblívoval, že nám postaví kancelář závodního výboru za plotem továrny, ale když jsme tento nápad odmítli, nemáme vůbec nic, ani komůrku s telefonem, kopírku a internet, třebaže se k tomu firma zavazala v kolektivní smlouvě,“ poznamenal J. Pavlík. Ostatně i a náš rozhovor se uskutečnil v kanceláři podatelný a o kontakt s odborovými novináři nepřevjel zaměstnavatel žádný zájem, natožpak o jeho fotografování a průvod.

Podbořany nelež i moře

Otevřením filiálky firmy CONTA v Podbořanech přibýlo v regionu sice 300 nových míst, ale tím tu s pokojeností skončila. Nástupní plat byl stanoven na 8000 Kč hrubého a i dnes má vysoce kvalifikovaný pracovník maximálně 15 000 hrubého. Proto zdejší odboráři již hned po ustavení organizace začali připravovat kolektivní smlouvu, aby si smluvně zajistili každoroční zvyšování platu, a tak se aspoň po čase přiblížili mzdové úrovni okolních průmyslových podniků. „Ve smlouvě do roku 2006 jsou sice zaručeny nároky vyplývající ze zákoníku práce, ale každoroční jednání o valorizaci mzd se změnilo v „šarlováčku“, navíc dohodnutý dodatek kolektivní smlouvy na letošní rok začal zaměstnavatel zakrátko zpochybňovat. Teprve poté, co do této „hry“ vstoupilo i ústecké metodické pracoviště, začal se princip pravidelného zvyšování platů stabilizovat. Přesto jsou naše platy ve srovnání s italskými na dlouhou dobu nesrovnatelné,“ posteskli si na závěr místo předseda ZO OS KOVO Jiří Pavlík,

Text a snímek (mur)

AMERICKÉ ODBORY VARUJÍ:

EVROPANĚ, NEBERTE SI PŘÍKLAD Z USA!

„Evropa by neměla kráčet americkou cestou,“ prohlásil předseda Rakouského odborového svazu (ÖGB) Fritz Verzetitsch po své listopadové návštěvě Spojených států, kde jednala s předsedou střečkových odborové konfederace AFL-CIO Johnem Sweeneyem. Sám Sweeney varoval, aby se Evropané neřídili praktikami amerického pracovního trhu a na místo vzniku levných pracovních příležitostí zodkávali vytváření míst pro kvalifikované síly. Podle slov šéfa amerických odborů od nástupu G. Bushe do prezidentského úřadu počátkem roku 2001 stoupl počet Američanů bez nemocenského pojištění o přibližně tři miliónů. Za stejnou dobu zaniklo jen v soukromém sektoru 1,7 miliónů míst. Průměrný příjem domácnosti klesl mezi roky 2001 a 2003 o cca 1500 dolarů, zatímco zisky podnikatelů stouply o více než 28 procent, uvedl Sweeney. (ala)

SNĚM ČMKOS ODMÍTÍ, MINISTERSTVO NÁVRH ZÁKONIKU PRÁCE

(Dokončení ze str. 1)

taxativně vyjmenována. Neuvažuje se o rozšiřování vyšších kolektivních smluv. O přístoupení k smlouvě tohoto typu by si rozhodval zaměstnavatel sám. Ministr práce a sociálních věcí Zdeněk Škromach, který na sněmu vystoupil, se bránil poukazem na to, že zaměstnavatelé naopak tvrdí, že zmíněný text ministerstva vypadá jako „vyložené odborářský návrh“, se kterým nehodlají souhlasit. „Pro mě není problém předat do vlády doopravdy odborářský návrh, ale jiná věc je, jestli to vídá s parlamentem projde,“ upozornil a dodal: „Když zákoník ještě vic utáheme, tak se obávám, že neprojde.“ Z. Škromach stibil, že z jeho ministerstva „neodejde žádný zákon, který by byl v ostrém rozporu s postojem sociálních partnerů“.

V návrhu se podle slov předsedy OS KOVO Jana Uhlíře objevily některé připomínky odborů, ale po takové úpravě, že jim mohou nakonec ještě uskódit. „Upozornuji na to, jaký dábel je skryt v detailech: omezuje se význam kolektivních smluv, je to definitivní likvidace odborů v České republice, což se nepodařilo ani Klausovi,“ varoval J. Uhlíř. „Zůstaly by jen ty servilní odbory, nebo ty, které by byly ochotny k divoké nekonečné stávkě. Pokud by takový zákoník práce měl platit, tak mi nezbyvá než vzvat lidi, aby šli do ulic, protože takové svinstvo jsem ještě nečetl,“ prohlásil předseda OS KOVO.

„Nesrovnalosti jsem ochoten napravit, a pokud přesto budete považovat návrh zákoníku práce za naprosto nepřijatelný, tak jsem připraven ho nepředkládat,“ přislibil ministr Škromach.

(ben)

• Vydává OS KOVO • Číslo 4927683 • Ročník XLIX. • Uživatelská věžba ve Chrtově v 11 hodin • <http://www.oskovo.cz> • Redakce: Šéfredaktor Mgr. Martin Beneš, redaktorky PhDr. Jana Benešová, tajemnice Miloslavka Nováková. • Adresa redakce a vydavatelství: nám. V. Churchillů 2, 113 59 Praha 3 • Telefon: 234462344 • Fax: 222217666.
• email: benes.martin@oskovo.cz • Redakční nádraží: J. Švec - předseda, tel.: 387016155, O. Beneš, J. Čuvčík, M. Kosiř, B. A. Matčák, Mgr. L. Pašek, J. Sáva, Mgr. P. Tarant. •
• Vydavatelství servis: Jan Kratochvíl • Odborný výkres redakce • Redakci nesyždáné rakopisy, fotografie a kresby se navrhuje • Autorství mezinárodní články jsou převzaty ze servisu CTK • Podání nových zlátek povolila Česká pošta, s.p. • oděšný závod Praha, Č.j. nov. 6034/96 ze dne 28. 8. 1996 • ISSN - 0332-9270 • MK ČR E 4605

O ČEM SE PSALO V KOVÁČKÉM TISKU V PROSINCI 1942 A 1970

Kovodělník č. 12 z prosince 1942:

SLOVO ŽENY K ŽENĚ

O co žádá žena zaměstnaná ženu v domácnosti

V zájmu plněné výroby, do níž byly za války nasazovány ve zvýšené míře nedobrovolně ženy, bylo úředně upraveno jejich přednostní právo na nákup nejn nutnějších potřeb. Akci podpořily poslušně také tehdejší „odborní“ (NOUŽ = Národní odborová ústředna zaměstnanecká - pozna. au.), které k tomu účelu vydaly agitacioní plakáty. Stranou nezištal ani Kovodělník (za války vycházel jedním měsíčně), z jehož textu na titulní straně výjimečně. (Redakční materiál byl nepodepsán.)

Není to jen tak jednoduché dobře nakoupit a neztráčet při tom zbytečný čas, proto dá nákup našim hospodynám vždy hodně starostí. Každá hospodyně má svůj systém nakupování. Některá, zvláště pořádná, má v kredenci zápisník, na který si znamená potřebné věci, aby při nákupu nic nezapomněla, jiná je povinností nakupování rozdělena na členy rodiny; některé dítě chodí pro minko, jiné přináší tatínkovi v neděli noviny. Je mnoho způsobů nakupování a znamená to vědecky nepřijemnou ztrátu času, když je zvyklou porušena. A přece my, hospodyně, vydělečné zaměstnané ženy, obracíme se na vás, hospodyně, zaměstnané jen ve vlastní domácnosti, se žádostí, abyste svoje nákupní zvyklosti změnily, jestliže nakupujete v době, kdy vydělečné zaměstnané ženy mají volno.

Ženy, zaměstnané v domácnosti! Prosíme vás snažně, omezte nakupování v ranních hodinách a po 16. hodině jen na to nejn nutnéjší, a střítejte-li se při nákupu s vydělečnou ženou, dejte jí přednost. Čas pro každého z nás tak drahý, je dvojnásobně drahý pro ženu, která pracuje mimo vlastní domácnost, kterou přece zanedbávat nemůže a kterou chce mít v pořádku jako vy. Věříme, že použijete této příležitosti a ukážete prakticky, jak rozumíte národní pospolitosti.

Kováč č. 24 z 10. 12. 1970

NESTAČÍ JEN ROZDĚLOVAT PERMANENTKY

V organizaci ROH se bilancovalo a hodnotilo ledacos. Například výsledky činnosti komisi závod-

ních výborů - v tomto konkrétním případě kulturně výchovné komise v závodě ESKA Cheb. I přes jistou sebekritickou notu nezapře tento rozbor svou dikci dobu, v níž vznikla, a je názorným dokladem deformovaného pojetí odborové práce před rokem 1989. (Redakční komentář byl nepodepsán.)

...Ve své zprávě komise sebekriticky přiznala, že se v posledních dvou letech zabývala jenom nárazovými akcemi, jako bylo MDŽ, rozdělování kolekcí, nákupem vstupenek a přidělováním permanentek do divadla. Vlastní výchovnou činnost prakticky komise ani ostatní funkcionáři nevykonávali.

Z tohoto poznání vyšla komise při sestavování svého plánu pro příští období. Zaměřila se především na školení odborových funkcionářů. Proto zpracovala plán aktuálních přednášek a zajistila pro ně vhodné lektory.

Prvním zkušebním kamenem nového zaměření práce komise byla její účast na Měsíci československo-sovětského přátelství. Obrátila se na všechny členy ZV, aby pomohli na svém úseku oživit činnost nástěnných novin, na kterých by se odráželo ob-

rový život dílen. Komise si je vědoma, že bez přímého zapojení celého funkcionářského aktiva, počínaje členy ZV a konče úsekovými důvěrníky, se nepodaří dosáhnout kladyých výsledků v politicko-výchovné práci.

Hlavní úkol spatřuje v přípravě akcí k 50. výročí založení KSC, na nichž bude spolupracovat především s komisí iniciativy pracujících. Za nemalý úkol pokládá své aktivity přispěti k založení organizace Svazu socialistické mládeže.

Závodní výbor přijal usnesení, ve kterém se rozhodl rozšířit komisi kulturně výchovné práce o členy přímo z dílen. Připravil seznam funkcionářů, kteří se zúčastní školení. Zorganizuje besedy s mladými odborníky, aby vysvětlili nutnost základní organizace SSM v závodě. Požádá podnikové ředitele, aby mistři na dílnách byli nápomocni této akci. Pro oživení agitací a propagační práce na dílnách přežádá členové ZV úkol pomáhat při zakládání nástěnek. Plán práce je bohatý, rozhodne však činnost sama.

Připravila PhDr. JITKA KLEMENTOVÁ, ČSc.

STO LET OD VYNÁLEZU PRVNÍ „RADIOLAMPY“

Přávě před sto lety zjistil německý fyzik A. R. Wehnelt, že katoda, vyrobená z oxidů železa „alkalických zemin“ (vápníku, barya, stroncia, hořčíku) nebo jimi potažená, vpravená do plynové vakuové, snadno emituje elektrony. Tím trubice propouští proud pouze jedním směrem a lze ji využít jako elektrický „ventil“, tedy k usměrnění elektrického proudu.

Nezávisle na Wehneltovi vynalezli a v roce 1904 si nechal patentovat britský inženýr J. A. Fleming, pracující v laboratorích italského fyzika Marconioho, první elektronku - diodu se žhavou katodou. Fyzikální jev probíhající v elektronkách objevil již na počátku 90. let 19. století T. A. Edison při experimentování se žárovkou. Neuměl jej však vysvětlit, ani prakticky využít. Fleming optimalizoval tento tzv. Edisonův efekt speciálním tvarem baňky a výsledkem byla dioda. Její provedení se postupně měnilo: platinové vláknové katody byly nahrazeno levnějším wolframovým, plochá anoda z niklového plíšku byla provedena ve

tvary válečku a žhavaná katoda byla umístěna v jeho ose.

Vynález elektronek (původně se nazývaly radiolampy, později elektronové lampy) zásadním způsobem ovlivnil rozvoj radiotechniky, protože umožňovaly sestavovat obvody s různými vlastnostmi. Flemingovo řešení bylo o dva roky později doplněno vynálezem triody americkým fyzikem Lee de Forestem. Leto staloš Flemingova žhavaná dioda však byla vzorem pro usměrňovací elektronky rozhlasových a televizních přijímačů až do objevu a rozvoje polovodičových diod a tranzistorů. (tes)

KŘÍŽOVKA

Tajenka obsahuje citát od známého polského satirika, básníka a překladatele STANISLAWA JERZY LECE (6. 3. 1909 - 7. 5. 1966). Proslul jeho autor epigramů a zejména lapidárních aforismů, které mají čitatele i mezi českými čtenáři. Překladal z německého jazyka (H. Heine, B. Brecht, K. Tucholski). Z jeho děl je třeba jmenovat: Neučesané myšlenky, Nové neučesané myšlenky. (jk)

TAJENKA: VÝROK BASKNA S. J. LECE	ZASKLENÝ OTVOR	MALÝ SNOP	THLE	CITO-SLOVCE POCHOPEŇ	ČESKÝ BASKN	POMŮCKA ANTL. OPS	DISTRIBU-TOR TISKU	ZNAČKA RADA	NA JINÉ MÍSTO	NOVINY	LHLOVČOŘN V KAMEN- NEM UHLI	MĚKA HORNINA
SETRVAT						SMĚNA ZA PENIZE (zastř.)						
1. DÍL TAJENKY						PLT						
INU				MŮŽSKÉ JMEŇO STANDA (skoven)				ZKORATKA BOLJIVEŽI ANTLIA HAK				
STARO-RŇMSKÁ ROVNĚ UWOŘO				POLNÍ MĚLA HLUPAK (skoven)			UKONČENÍ ŠOPNÍ OULŠNA (skoven)					LETA
	ANGLICKÉ MĚSTO POKRIDA KONI					KANTOVY INIČIÁLY PŘELUVO			POHŘEBNÍ HOŠTINA PŘIBYTEK			
V PRAVOU OHVLV					CITTEL MODNĚHO INIČIÁLY KOCÁBA					JAKÁ VĚC ODVAŘ Z BYLUN		
2. DÍL TAJENKY												
VYTAČKY							HLAVNĚ MĚSTO RECKA					

Tajenka křížovky z čísla 41: 1. rtuť, 2. tekutý, 3. teploměry, 4. spínače, 5. barometry, 6. amalgám.